

II

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji covida-19

(2020/C 91 I/01)

1. PANDEMIJA COVIDA-19, POSLJEDICE ZA GOSPODARSTVO I POTREBNE PRIVREMENE MJERE**1.1. Pandemija covida-19 i njezine posljedice za gospodarstvo**

1. Pandemija covida-19 ozbiljna je javnozdravstvena kriza koja pogađa građane i društva, a zaraženih ima u svim državama članicama Unije. To je i snažan udar na svjetsko i europsko gospodarstvo pa je koordinirana gospodarska intervencija država članica i institucija Unije od presudne važnosti za ublažavanje posljedica za gospodarstvo Unije.
2. Gospodarstvo je višestruko izloženo tom udaru. Tu su i udar na opskrbu uzrokovan poremećajem u lancima opskrbe, udar na potražnju uzrokovan smanjenom potražnjom potrošača, negativan učinak neizvjesnosti na planove ulaganja te učinak ograničene likvidnosti na poduzeća.
3. Raznim mjerama ograničavanja koje su države članice donijele, kao što su mjere društvenog udaljavanja, ograničenja putovanja, karantene i zatvaranja, trebalo bi, koliko god je to moguće, skratiti i ograničiti trajanje udara. Te mjere imaju trenutčan učinak na potražnju i ponudu i pogađaju poduzeća i zaposlenike, osobito u zdravstvu, turizmu, kulturi, maloprodaji i prometu. Osim izravnih posljedica na mobilnost i trgovinsku razmjenu, pandemija covida-19 sve više utječe i na poduzeća u svim sektorima, mala, srednja i velika. Posljedice se osjete i na svjetskim financijskim tržištima, osobito zbog likvidnosti. Te posljedice nije moguće ograničiti na jednu državu članicu, one će narušiti gospodarstvo Unije u cjelini.
4. U izvanrednim okolnostima uzrokovanim pandemijom covida-19 poduzeća svih vrsta mogla bi se naći u situaciji ozbiljnog manjka likvidnosti. Solventna i nešto manje solventna poduzeća mogla bi iskusiti iznenadni manjak ili čak nedostupnost likvidnih sredstava. Mala i srednja poduzeća posebno su izložena riziku. Zato bi to kratkoročno i srednjoročno moglo ozbiljno utjecati na gospodarsko stanje brojnih zdravih poduzeća i na njihove zaposlenike, uz dugoročne posljedice po njihov opstanak.
5. Banke i drugi financijski posrednici imaju ključnu ulogu u ublažavanju posljedica pandemije covida-19 jer održavaju dotok kredita u gospodarstvo. Dođe li do ozbiljnog ograničenja dotoka kredita, gospodarska će se aktivnost naglo usporiti jer će poduzeća teško moći plaćati dobavljače i zaposlenike. Zato je primjereno da države članice mogu poduzeti mjere kojima će kreditne institucije i druge financijske posrednike potaknuti da kontinuirano ostvaruju svoju ulogu i nastave podupirati gospodarske aktivnosti u Uniji.

6. Potpora država članica poduzećima na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a i ove Komunikacije, koja se dodjeljuje uz posredovanje banaka kao financijskih posrednika, izravna je pomoć tim poduzećima. Cilj takve potpore nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti banaka. Jednako tako, cilj potpore država članica bankama na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a radi nadoknade izravne štete nastale zbog pandemije covida-19 ⁽¹⁾ nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti institucije ili subjekta. Zato se takva potpora neće smatrati izvanrednom javnom financijskom potporom u skladu s Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o oporavku i sanaciji banaka) ⁽²⁾ ni Uredbom 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu) ⁽³⁾, niti će se ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim potporama ⁽⁴⁾ koja se primjenjuju na bankarski sektor ⁽⁵⁾.
7. Ako bankama zbog pandemije covida-19 zatreba izravna potpora u obliku dokapitalizacije ili umanjena vrijednosti imovine, ocijenit će se ispunjava li određena mjera uvjete iz Direktive o oporavku i sanaciji banaka, članka 32. stavka 4. točke (d) podtočke i., ii. ili iii. Kad bi se ispunili potonji uvjeti, ne bi se smatralo da će banka koja prima takvu izravnu potporu propasti ni vjerojatno propasti. Smatrat će se da su takve mjere kojima se rješavaju problemi povezani s pandemijom covida-19 obuhvaćene točkom 45. Komunikacije o bankarstvu iz 2013. ⁽⁶⁾, u kojoj je utvrđena iznimka od zahtjeva da teret snose i dioničari i vjerovnici podređenog duga.
8. Poduzećima možda ne prijete samo manjak likvidnosti, nego bi mogla pretrpjeti i znatnu štetu zbog pandemije covida-19. Pandemija covida-19 po prirodi je izvanredno stanje, što znači da se takve štete nisu mogle predvidjeti, da su znatne i zato dovode poduzeća u stanje čiji se uvjeti znatno razlikuju od uobičajenih tržišnih uvjeta poslovanja. Čak se i zdrava poduzeća, dobro pripremljena na uobičajene rizike poslovanja, mogu u ovim izvanrednim okolnostima naći u teškoćama koje bi zbog svojih razmjera mogle ugroziti njihovu održivost.
9. Pandemija covida-19 nosi rizik ozbiljnog pada koji utječe na cijelo gospodarstvo Unije, pogađa poduzeća, radna mjesta i kućanstva. Potrebnu državnu potporu treba dobro usmjeriti kako bi se osigurala dovoljna likvidnost na tržištima, ublažila šteta nastala za zdrava poduzeća i očuvao kontinuitet ekonomske aktivnosti za vrijeme i nakon pandemije covida-19. Budući da je proračun EU-a ograničen, glavni odgovor mora doći iz proračunâ država članica. Pravila EU-a o državnim potporama državama članicama omogućuju da poduzmu brze i učinkovite mjere za potporu građanima i poduzećima, posebno malim i srednjim, koja se suočavaju s gospodarskim poteškoćama zbog pandemije covida-19.

⁽¹⁾ Države članice moraju obavijestiti Komisiju o takvoj potpori, a Komisija će je ocijeniti na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a.

⁽²⁾ SL L 173, 12.6.2014., str. 190.

⁽³⁾ SL L 225, 30.7.2014., članak 3. stavak 1. definicija 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu.

⁽⁴⁾ Komunikacija o dokapitalizaciji financijskih institucija u trenutačnoj financijskoj krizi: ograničenje potpora na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja tržišnog natjecanja („Komunikacija o dokapitalizaciji”) (SL C 10, 15.1.2009., str. 2.), Komunikacija Komisije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u financijskom sektoru Zajednice („Komunikacija o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti”) (SL C 72, 26.3.2009., str. 1.) Komunikacija o povratu održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja financijskog sektora u trenutačnoj krizi prema pravilima o državnim potporama („Komunikacija o restrukturiranju”) (SL C 195, 19.8.2009., str. 9.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2011. godine, pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist financijskih institucija u kontekstu financijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2010.”) (SL C 329, 7.12.2010., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2012. godine, pravila o državnim potporama na poticajne mjere u korist financijskih institucija u kontekstu financijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2011.”) (SL C 356, 6.12.2011., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize počevši od 1. kolovoza 2013. („Komunikacija o bankarstvu iz 2013.”) (SL C 216, 30.7.2013., str. 1.).

⁽⁵⁾ Sve mjere potpore kreditnim ili drugim financijskim institucijama koje se smatraju državnim potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a na koje se ova Komunikacija ne odnosi ili koje nisu pokrivenne člankom 107. stavkom 2. točkom (b) UFEU-a moraju se prijaviti Komisiji i ocijenit će se u skladu s pravilima o državnim potporama koja se primjenjuju na bankarski sektor.

⁽⁶⁾ Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize počevši od 1. kolovoza 2013. (SL C 216, 30.7.2013., str. 1.).

1.2. Bliska europska koordinacija nacionalnih mjera potpore

10. Ciljanom i proporcionalnom Unijinom kontrolom državnih potpora osigurava se učinkovitost nacionalnih mjera potpore u smislu pomoći pogođenim poduzećima za vrijeme pandemije covid-19, ali i omogućuje oporavak nakon sadašnje krize, imajući na umu važnost ostvarivanja usporedne zelene i digitalne tranzicije u skladu s Unijinim ciljevima. Jednako tako, Unija kontrolom državnih potpora sprečava rascjepkavanje unutarnjeg tržišta i osigurava stabilnost jednakih uvjeta. Integritet unutarnjeg tržišta pridonijet će i bržem oporavku. Izbjeći će se i štetna natjecanja u subvencijama jer u takvim natjecanjima, nauštrb kohezije unutar Unije, bogatije države članice mogu potrošiti više od siromašnijih susjeda.

1.3. Potreba za primjerenim mjerama državne potpore

11. U okviru općih nastojanja država članica da ublaže posljedice pandemije covid-19 na svoje gospodarstvo, u ovoj Komunikaciji utvrđuju se mogućnosti koje države članice imaju na temelju pravila Unije za osiguravanje likvidnosti i pristupa financiranju poduzećima koja se u ovom razdoblju suočavaju s iznenadnim manjkom, posebno MSP-ovima, kako bi im se omogućio oporavak od trenutne situacije.
12. Komisija je u Komunikaciji o koordiniranom gospodarskom odgovoru na pandemiju covid-19 od 13. ožujka 2020. (7) utvrdila različite mogućnosti koje su na raspolaganju državama članicama, a koje nisu obuhvaćene kontrolom državnih potpora Unije i koje se mogu provesti bez uključivanja Komisije. To uključuje mjere koje se primjenjuju na sva poduzeća u pogledu subvencija za plaće, obustave plaćanja poreza na dobit i poreza na dodanu vrijednost ili doprinosa za socijalno osiguranje, ili financijsku potporu koja se dodjeljuje izravno potrošačima za otkazane usluge ili neiskorištene karte za koje dotični subjekti ne vraćaju novac.
13. Države članice mogu donijeti i mjere potpore u skladu s Uredbom o općem skupnom izuzeću (8), bez uključivanja Komisije.
14. Osim toga, na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a i kako je dodatno utvrđeno u Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje, države članice mogu Komisiji prijaviti mjere potpore za ispunjavanje ozbiljnih potreba za likvidnošću i potporu poduzećima koja su u financijskim poteškoćama, među ostalim i ako je do toga došlo ili ako im se situacija pogoršala zbog pandemije covid-19 (9).
15. Osim toga, na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a države članice mogu nadoknaditi štetu koja je nastala zbog pandemije i izravno je njome uzrokovana poduzećima u sektorima koji su posebno pogođeni pandemijom (npr. promet, turizam, kultura, ugostiteljstvo i maloprodaja) i/ili organizatorima otkazanih događanja. Države članice mogu prijaviti takve mjere za nadoknadu štete i Komisija će ih izravno ocijeniti na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a. (10) Načelo jednokratne dodjele (11) iz Smjernica o potporama za sanaciju i restrukturiranje ne primjenjuje se na potporu koju Komisija ocijeni spojivom s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a jer potonja vrsta potpore nije „potpora za sanaciju, potpora za restrukturiranje ili privremena potpora za

(7) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskoj investicijskoj banci i Euroskupini – Koordinirani gospodarski odgovor na pandemiju covid-19, COM(2020) 112 final od 13. ožujka 2020..

(8) Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1).

(9) Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (SL C 249, 31.7.2014., str. 1). Komisija je odobrila niz programa u devet različitih država članica.

(10) Vidjeti, primjerice, Odluku Komisije SA. 56685, Danska – program nadoknade štete za otkazivanje događaja zbog covid-19. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf.

(11) Vidjeti odjeljak 3.6.1. Smjernica o potporama za sanaciju i restrukturiranje.

restrukturiranje” u smislu točke 71. Smjernica o potporama za sanaciju i restrukturiranje. Države članice mogu stoga na temelju članka 107. stavka 2. točke (b) UFEU-a isplatiti naknadu za štetu izravno uzrokovanu pandemijom covid-19 poduzećima koja su već dobila potporu u skladu sa Smjernicama o potporama za sanaciju i restrukturiranje

16. Kao dopunu prethodno navedenim mogućnostima Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje dodatne privremene mjere državne potpore koje smatra spojivima na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a, koje se mogu vrlo brzo odobriti nakon što ih prijavi predmetna država članica. Osim toga, i dalje je moguće obavješćivanje o alternativnom pristupu – programima potpora i pojedinačnim mjerama. Cilj je ove Komunikacije utvrditi okvir kojim se državama članicama omogućuje otklanjanje poteškoća s kojima se poduzetnici trenutačno suočavaju, a istovremeno održati cjelovitost unutarnjeg tržišta Unije i osigurati ravnopravno tržišno natjecanje.

2. PRIMJENJIVOST ČLANKA 107. STAVKA 3. TOČKE (B) UGOVORA O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE

17. Na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a Komisija može objaviti da su s unutarnjim tržištem spojive potpore „za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice”. U tom kontekstu sudovi Unije presudili su da poremećaji moraju utjecati na cijelo gospodarstvo ili važan dio gospodarstva dotične države članice, a ne samo na jednu njezinu regiju ili dio njezina državnog područja. To je, nadalje, u skladu s potrebom strogog tumačenja svih iznimnih odredbi, kao što je članak 107. stavak 3. točka (b) UFEU-a. ⁽¹²⁾ To tumačenje Komisija dosljedno primjenjuje pri donošenju odluka. ⁽¹³⁾
18. S obzirom na to da pandemija covid-19 utječe na sve države članice i da mjere ograničavanja koje su države članice poduzele utječu na poduzeća, Komisija smatra da su državne potpore opravdane i da se tijekom ograničenog razdoblja mogu proglasiti spojivima s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a kako bi se nadoknadio manjak likvidnosti s kojim su suočena poduzeća i osiguralo da poremećaji koje je prouzrokovala pandemija covid-19 ne ugroze njihovu održivost, a posebno održivost MSP-ova.
19. Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje uvjete spojivosti koje će u načelu primjenjivati na potpore koje države članice dodijele na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a. Države članice stoga moraju dokazati da su mjere državne potpore koje su prijavljene Komisiji na temelju ove Komunikacije potrebne, primjerene i razmjerne za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu predmetne države članice i da se u potpunosti poštuju svi uvjeti iz ove Komunikacije.
20. Potpora dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.1. može se zbrojiti s potporom iz odjeljka 3.2. ili 3.3. te s potporom dodijeljenom u skladu s odjeljkom 3.5. ove Komunikacije ⁽¹⁴⁾.

3. PRIVREMENE MJERE DRŽAVNE POTPORE

3.1. Potpora u obliku izravnih bespovratnih sredstava, povratnih predujmova ili poreznih olakšica

21. Osim postojećih mogućnosti na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, u sadašnjim okolnostima prikladno, potrebno i namjensko rješenje mogu biti privremeni ograničeni iznosi potpore poduzećima koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti ili čak potpunom nelikvidnosti.

⁽¹²⁾ Presuda Suda u zajedničkim predmetima T-132/96 i T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachsen GmbH protiv Komisije, ECLI:EU:T:1999:326, točka 167.

⁽¹³⁾ Odluka Komisije 98/490/EZ u predmetu C 47/96 Crédit Lyonnais (SL L 221, 8.8.1998., str. 28.), točka 10.1.; Odluka Komisije 2005/345/EZ u predmetu C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (SL L 116, 4.5.2005., str. 1.), točka 153. i dalje; i Odluka Komisije 2008/263/EZ u predmetu C 50/06 BAWAG (SL L 83, 26.3.2008., str. 7.), točka 166. Vidjeti Odluku Komisije u predmetu NN 70/07 Northern Rock SL C 43, 16.2.2008., str. 1.), Odluku Komisije u predmetu NN 25/08 Potpora za sanaciju za Risikoabschirmung WestLB (SL C 189, 26.7.2008., str. 3.) i Odluku Komisije od 4. lipnja 2008. o državnoj potpori C 9/08 SachsenLB (SL L 104, 24.4.2009., str. 34.) i Odluku Komisije od 16. lipnja 2017. u predmetu SA.32544 (2011/C) Restrukturiranje TRAINOSE S.A (SL L 186, 24.7.2018., str. 25.).

⁽¹⁴⁾ Privremene mjere potpore predviđene ovom Komunikacijom mogu se zbrajati s potporom koja je obuhvaćena područjem primjene Uredbe o de minimis potporama (SL L 352, 24.12.2013.).

22. Komisija će takvu državnu potporu smatrati spojivom s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti (posebne odredbe za primarne poljoprivredne sektore i sektore ribarstva i akvakulture utvrđene su u točki 23.:
- a. potpora u obliku izravnih bespovratnih sredstava, povratnih predujmova, poreznih olakšica ili povoljnijih uvjeta plaćanja ne prelazi 800 000 EUR po poduzetniku; svi iznosi moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova;
  - b. potpora se dodjeljuje na temelju programa s procijenjenim iznosom sredstava;
  - c. potpora se može dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama (u smislu Uredbe o općem skupnom izuzeću ⁽¹⁵⁾) 31. prosinca 2019.; može se odobriti poduzetnicima koji nisu u teškoćama i/ili na dan 31. prosinca 2019. nisu bili u teškoćama, ali su nakon toga bili izloženi teškoćama ili su dospjeli u teškoće zbog pandemije covida-19;
  - d. potpora je dodijeljena najkasnije 31. prosinca 2020. ⁽¹⁶⁾;
  - e. potpora poduzetnicima koji djeluju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda ⁽¹⁷⁾ ne uvjetuje se djelomičnom ili ukupnom isplatom primarnim proizvođačima i ne utvrđuje se na temelju cijene ili količine proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili proizvoda koje su predmetni poduzetnici stavili u promet.
23. Odstupajući od točke 22., za sektore poljoprivrede, ribarstva i akvakulture primjenjuju se sljedeći posebni uvjeti:
- a. potpora ne prelazi 120 000 EUR po poduzetniku koji djeluje u sektoru ribarstva i akvakulture ⁽¹⁸⁾ ili 100 000 EUR po poduzetniku koji djeluje u sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda ⁽¹⁹⁾; svi iznosi moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova;
  - b. iznos potpore poduzetnicima koji djeluju u sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda ne smije se utvrđivati na temelju cijene ili količine proizvoda stavljenih na tržište;
  - c. potpora poduzetnicima koji djeluju u sektoru ribarstva i akvakulture ne odnosi se ni na jednu od kategorija potpora iz članka 1. točaka od (a) do (k) Uredbe Komisije (EU) br. 717/2014 ⁽²⁰⁾;
  - d. ako poduzetnik djeluje u više sektora na koje se u skladu s točkama 22. a i 23. (a) primjenjuju različiti maksimalni iznosi, dotična država članica odgovarajućim sredstvima, na primjer razdvajanjem računa, osigurava da se za svaku od tih djelatnosti poštuje odgovarajuća gornja granica te da najveći mogući iznos nije veći od ukupnog;
  - e. primjenjuju se svi ostali uvjeti iz točke 22. ⁽²¹⁾

⁽¹⁵⁾ Kako je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1).

⁽¹⁶⁾ Ako se potpora dodjeljuje u obliku poreznih olakšica, taj se rok ne primjenjuje i smatra se da je potpora odobrena u roku za podnošenje porezne prijave za 2020.

⁽¹⁷⁾ Kako je definirano u članku 2. stavcima 6. i 7. Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014., str. 1).

⁽¹⁸⁾ Proizvodi navedeni u Prilogu I. Uredbi br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni Uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013., str. 1).

⁽¹⁹⁾ Svi proizvodi navedeni u Prilogu I. UFEU-u uz iznimku proizvoda iz sektora ribarstva i akvakulture, usp. prethodnu bilješku 18.

⁽²⁰⁾ Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 90, 28.6.2014., str. 45).

⁽²¹⁾ Upućivanje na definiciju „poduzetnika u teškoćama” iz točke 22. (c) i bilješki 15. i 30. tumači se kao upućivanje na definicije u članku 2. stavku 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 i članku 3. stavku 5. Uredbe 1388/2014.

3.2. Potpora u obliku jamstava za zajmove

24. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti za poduzetnike koji su suočeni s iznenadnim manjkom sredstava, državna jamstva za zajmove u ograničenom razdoblju i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima.
25. Komisija će smatrati da su te državne potpore u obliku novih državnih jamstava za zajmove spojive s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a pod sljedećim uvjetima:

- a. premije za jamstvo utvrđene su na najnižoj razini kako slijedi:

Vrsta primatelja	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja godinu dana	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja 2-3 godine	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja 4-6 godina
MSP-ovi	25 baznih bodova	50 baznih bodova	100 baznih bodova
Velika poduzeća	50 baznih bodova	100 baznih bodova	200 baznih bodova

- b. alternativno, države članice mogu, na temelju gornje tablice, prijaviti programe u kojima dospjeće, cijene i pokriće jamstva mogu biti drugačiji (npr. manje pokriće jamstva, pokriće usklađeno s duljim rokovima dospelja);
- c. jamstvo je odobreno najkasnije do 31. prosinca 2020.;
- d. za zajmove s rokom dospelja nakon 31. prosinca 2020., iznos glavnice ne prelazi:
- dvostruke godišnje rashode za plaće korisnika (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak osoblja zaposlenog na lokaciji poduzeća, ali formalno na platnoj listi podugovaratelja) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju poduzeća osnovanih 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za plaće za prve dvije godine poslovanja ili
  - 25 % ukupnog prometa korisnika ostvarenog u 2019.; ili
  - uz odgovarajuće obrazloženje i na temelju izjave korisnika o njegovim potrebama za likvidnošću ⁽²²⁾, iznos zajma može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove i u sljedećih 12 mjeseci za velika poduzeća;
- e. za zajmove s dospeljem do 31. prosinca 2020. iznos glavnice može biti veći od onog iz točke 25. (d) uz odgovarajuće obrazloženje i pod uvjetom da je zadržana proporcionalnost potpore;
- f. trajanje jamstva ograničeno je na najviše šest godina i državno jamstvo ne prelazi:
- 90 % glavnice zajma ako gubitke razmjerno i pod istim uvjetima snosi kreditna institucija i država ili
  - 35 % glavnice zajma ako se gubici najprije pripisuju državi i tek poslije kreditnoj instituciji (tj. jamstvo za prvi gubitak) i
  - u oba navedena slučaja, ako se iznos zajma s vremenom smanjuje, na primjer zato što je počela otplata zajma, zajamčeni iznos mora se proporcionalno smanjivati;
- g. jamstvo se može odnositi na zajmove za ulaganja i zajmove za obrtni kapital;
- h. jamstvo se može dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama (u smislu Uredbe o općem skupnom izuzeću ⁽²³⁾) 31. prosinca 2019.; može se odobriti poduzetnicima koji nisu u teškoćama i/ili na dan 31. prosinca 2019. nisu bili u teškoćama, ali su nakon toga bili izloženi teškoćama ili su dospjeli u teškoće zbog pandemije covid-19.

⁽²²⁾ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

⁽²³⁾ Kako je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1).

3.3. Potpora u obliku subvencioniranih kamatnih stopa za zajmove

26. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti poduzetnicima koji su suočeni s iznenadnim manjkom sredstava, subvencionirane kamatne stope za ograničeno razdoblje i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima. Za glavnice istog temeljnog zajma, potpore odobrene u skladu s odjeljcima 3.2. i 3.3. ne mogu se zbrajati.

27. Komisija će državnu potporu u obliku subvencija za zajmove javnog sektora smatrati spojivom s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

a. zajmovi se mogu odobravati sa sniženim kamatnim stopama koje su najmanje jednake osnovnoj stopi (jednogodišnji IBOR ili ekvivalentna vrijednost koju objavi Komisija ⁽²⁴⁾) koja se primjenjivala 1. siječnja 2020. i uvećane za marže kreditnog rizika kako je utvrđeno u tablici u nastavku:

Vrsta primatelja	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja godinu dana	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja 2-3 godine	Marža kreditnog rizika za zajmove s rokom dospelja 4-6 godina
MSP-ovi	25 baznih bodova ⁽²⁵⁾	50 baznih bodova ⁽²⁶⁾	100 baznih bodova
Velika poduzeća	50 baznih bodova	100 baznih bodova	200 baznih bodova

b. alternativno, države članice mogu, na temelju gornje tablice, prijaviti programe u kojima dospelje, cijene i pokriće jamstva mogu biti drugačiji (npr. manje pokriće jamstva, pokriće usklađeno s duljim rokovima dospelja);

c. ugovori o zajmu potpisani su najkasnije do 31. prosinca 2020. i ograničeni na maksimalno šest godina;

d. za zajmove s rokom dospelja nakon 31. prosinca 2020., iznos glavnice ne prelazi:

i. dvostruke godišnje rashode za plaće korisnika (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak osoblja zaposlenog na lokaciji poduzeća, ali formalno na platnoj listi podugovaratelja) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju poduzeća osnovanih 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za plaće za prve dvije godine poslovanja ili

ii. 25 % ukupnog prometa korisnika ostvarenog u 2019.; ili

iii. uz odgovarajuće obrazloženje i na temelju izjave korisnika o njegovim potrebama za likvidnošću ⁽²⁷⁾, iznos zajma može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove i u sljedećih 12 mjeseci za velika poduzeća;

e. za zajmove s dospeljem do 31. prosinca 2020. iznos glavnice može biti veći od onog iz točke 27. (d) uz odgovarajuće obrazloženje i pod uvjetom da je zadržana proporcionalnost potpore;

f. zajam se može odobriti za ulaganja i za obrtni kapital;

g. zajam se može dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama (u smislu Uredbe o općem skupnom izuzeću ⁽²⁸⁾) 31. prosinca 2019.; može se odobriti poduzetnicima koji nisu u teškoćama i/ili na dan 31. prosinca 2019. nisu bili u teškoćama, ali su nakon toga bili izloženi teškoćama ili su dospjeli u teškoće zbog pandemije covid-19.

⁽²⁴⁾ Osnovne stope izračunane u skladu s Komunikacijom Komisije o reviziji metode utvrđivanja referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.) i objavljene na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje, https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽²⁵⁾ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže kreditnog rizika) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

⁽²⁶⁾ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže kreditnog rizika) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

⁽²⁷⁾ Potrebe za likvidnošću mogu uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

⁽²⁸⁾ Kako je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

3.4. Potpore u obliku jamstava i zajmova preko kreditnih institucija ili drugih financijskih posrednika

28. Potpore u obliku državnih jamstava i sniženih kamatnih stopa u skladu s odjeljkom 3.2. i odjeljkom 3.3. ove Komunikacije mogu se odobriti poduzećima koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti, izravno ili preko kreditnih i drugih financijskih institucija kao financijskih posrednika. U potonjem slučaju moraju biti ispunjeni uvjeti navedeni u nastavku.
29. Iako je takva potpora izravno usmjerena na poduzeća koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti, a ne na kreditne ili druge financijske institucije, ona i potonjima može donijeti neizravnu prednost. Međutim, cilj takve neizravne potpore nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti kreditnih institucija. Komisija stoga smatra da takvu potporu ne bi trebalo smatrati izvanrednom javnom financijskom potporom u skladu s člankom 2. stavkom 1. definicijom br. 28. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i člankom 3. stavkom 1. definicijom br. 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu i da je ne bi trebalo ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim potporama koja se primjenjuju na bankarski sektor ⁽²⁹⁾.
30. U svakom slučaju, primjereno je uvesti određene zaštitne mjere za moguće neizravne potpore kreditnim institucijama ili drugim financijskim institucijama kako bi se ograničilo neopravdano narušavanje tržišnog natjecanja.
31. Kreditne ili druge financijske institucije trebale bi u najvećoj mogućoj mjeri prenijeti pogodnosti državnog jamstva ili subvencioniranih kamatnih stopa za zajmove na krajnje korisnike. Financijski posrednik mora moći dokazati da primjenjuje mehanizam kojim se u najvećoj mogućoj mjeri osigurava prijenos pogodnosti na krajnje korisnike u obliku većeg volumena financiranja, rizičnijih portfelja, nižih zahtjeva za instrumente osiguranja, nižih premija za jamstvo ili nižih kamatnih stopa. Ako postoji zakonska obveza produljenja roka dospijeća postojećih zajmova MSP-ovima, naknada za jamstvo ne smije se obračunavati.

3.5. Kratkoročno osiguranje izvoznih kredita

32. U Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita ⁽³⁰⁾ utvrđeno je da utrživi rizici ne mogu biti pokriveni osiguranjem izvoznih kredita uz potporu država članica ⁽³¹⁾. Zbog sadašnje pandemije nije isključeno da će u nekim zemljama pokriće za utržive rizike biti privremeno nedostupno ⁽³²⁾.
33. U tom kontekstu, države članice mogu nedostatak tržišta poduprijeti dostatnim dokazima nedostupnosti pokrića rizika na tržištu privatnih osiguranja. Primjena izuzeća koje se odnosi na neutržive rizike predviđenog u stavku 18. točki (d) Komunikacije Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita u svakom će se slučaju smatrati opravdanom ako:
- veliki dobro poznati međunarodni osiguravatelj izvoznih kredita iz privatnog sektora i nacionalni osiguravatelj kredita dostave dokaze nedostupnosti takvog pokrića ili
  - barem četiri etablirana izvoznika u državi članici dostave dokaze odbijanja pokrića od osiguravatelja za specifične operacije.

4. PRACENJE I IZVJESCIVANJE

34. Države članice dužne su objaviti relevantne informacije ⁽³³⁾ o svakoj pojedinačnoj potpori odobroj u skladu s ovom Komunikacijom na internetskim stranicama o državnim potporama u roku od 12 mjeseci od trenutka dodjele.

⁽²⁹⁾ Vidjeti točku 6. ovog Privremenog okvira.

⁽³⁰⁾ SL C 392, 19.12.2012., str. 1.

⁽³¹⁾ Utrživi rizici su komercijalni i politički rizici za dužnike iz javnog sektora i nejavnog sektora s poslovnim nastanom u zemljama navedenima na popisu u Prilogu Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita, s maksimalnim razdobljem rizika kraćim od dvije godine.

⁽³²⁾ U odjeljku 4.2. Komunikacije Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita opisane su iznimke od definicije utrživih rizika za privremeno neutržive rizike, dok su u odjeljku 4.3. utvrđeni uvjeti za odobravanje pokrića za privremeno neutržive rizike. U odjeljku 5. utvrđeni su postupovni zahtjevi, osobito kada je nužna prijava, kao i razina potrebnih dokaza.

⁽³³⁾ S upućivanjem na informacije propisane u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014., Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014 i Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014.

35. Države članice dužne su Komisiji dostavljati godišnja izvješća ⁽³⁴⁾.
36. Države članice dužne su do 31. prosinca 2020. Komisiji dostaviti popis mjera uvedenih na temelju programa odobrenih na temelju ove Komunikacije.
37. Države članice moraju osigurati vođenje detaljne evidencije o dodjeli potpora predviđenih ovom Komunikacijom. Takve se evidencije, koje moraju sadržavati sve informacije potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni potrebni uvjeti, moraju čuvati 10 godina nakon dodjele potpore i na zahtjev dostaviti Komisiji.
38. Komisija može zatražiti dodatne informacije o dodijeljenim potporama kako bi provjerila jesu li se poštovali uvjeti utvrđeni u odluci Komisije kojom je odobrila potporu.

5. ZAVRSNE ODREDBE

39. Komisija ovu Komunikaciju primjenjuje od 19. ožujka 2020. imajući u vidu gospodarske posljedice covida-19, zbog kojih je bilo nužno djelovati bez odgode. Aktualne izvanredne okolnosti opravdani su razlog za ovu Komunikaciju, koja se neće primjenjivati nakon 31. prosinca 2020. Komisija je može preispitati prije tog datuma uzimajući u obzir važna razmatranja o politici tržišnog natjecanja ili gospodarstvu. Pokaže li se potrebnim, Komisija može dodatno objasniti svoj pristup određenim pitanjima.
40. Komisija će odredbe ove Komunikacije primjenjivati na sve relevantne prijavljene mjere počevši od 19. ožujka 2020., čak i ako su joj mjere priopćene prije tog datuma.
41. U skladu s Obaviješću Komisije o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne potpore ⁽³⁵⁾ Komisija na neprijavljene potpore primjenjuje sljedeće odredbe:
  - a. ovu Komunikaciju, ako je potpora dodijeljena nakon 1. veljače 2020.;
  - b. pravila koja su bili primjenjiva u trenutku dodjele potpore, u svim drugim slučajevima.
42. Komisija u bliskoj suradnji s dotičnim državama članicama osigurava brzo donošenje odluka nakon jasnog i potpunog prijavljivanja mjera obuhvaćenih ovom Komunikacijom. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svojim namjerama i što je moguće prije i detaljnije prijaviti planove uvođenja takvih mjera. Komisija će državama članicama pružiti smjernice i pomoć u tom procesu.

⁽³⁴⁾ SL L 140, 30.4.2004., str. 1.

⁽³⁵⁾ SL C 119, 22.5.2002., str. 22.